

Afscheid van de 'oude' gemeenteraad

Toespraak in dialect door Chris den Boer

29 maart 2022, Hoeksch Lyceum Oud-Beijerland

Beste meñse,

Toen an main gevroge wier ovvik in 't Hoeksche Waers dialect een toespraek wou houwe op 'n baiêênkomst, waer of tat raesleeje ofschaïd zoue neme, mozzik daer netuurlek 's goed over naedenke.

Ommers, 't is nogal wat om zôôveul notaobele toe te gaon spreke en dan hê 'k 't nog gêên êêñs over de burregemêêster, maor ok over wethouwers, raesleeje, burgerleeje, griffiere, ambtenaere en nog een stik of wat hôöggeplaeste omstanders.

't Is dus niet – mit alle respect – een gezelschap van platte vrouwe of 'n durrepsverêêneging.

Voor of dà 'k nou vedder gaot zè 'k m'n aige toch eve voorstellen, want da's wel zôô netjies. Ik bin geboore en veule jaere getooge op De Korendaik, een prachteg durrep, wat of ze tegewoordeg ok wel Gouzwaerd noeme. Onder de belofte dà 'k nie vedder van hois zou gaon bin 'k een jaer of 35 gelêêje geëmigreerd naer Klezwaol en daer weun ik nog.

Dialect spreek 'k nog daegeleks en 't is leuk dañ ze main op Klezwaol vanof 't begin altaid goed konne verstaon. An de tongval konne ze toch wel hoore dà 'k oit 't weste kwam. Somstaie komp 't nog wel 's voor dà d'r d'n êên of d'n ander iets niet verstaot en dà 'k oitleg mot geeve.

In 't algemêên komp 't er wel op neer dat 't niet oitmaakt waer of tat een autochtone Hoeksche waerder vandaen komt. Ze kenne mekaor overal verstaon.

Jullie hoeve niet oñgerust te weeze, azzie van 't besprokene venaevend niet alles heb kenne vollege. D'r is naomelek een vraie vertaoling van deuze toespraek voorhande. 't Ken netuurlek ok 't anderstom zain, dat de Nederlàãñse verzie d'r eerder was.

Azzie nog 'n bietjie goed oplet dan zou 't kenne weeze, dà je an sommige meñse ken zien of ze 't kenne verstaon, dan wel begraipe. Ze lache dan wat eer azz 'n ander. Maor heb erg! 't Ken ok dañ ze 't hêêlemel nie leuk vinge. Hôögswerschailek binne ze nog ofkomsteg oit geslachte die al êêuwe lang deuze fraoie streek – tegewoordeg ok gemêente – beweune.

Ondanks dat 'r best wel veul te vertelle valt over de eerste raesperiode van ôôñze heringedêelde gemêente ken 'k 'r niet onderoit om te vertelle dat 'r zôögenaomde taolgreñze over 't ailand lôope.

Voor main is de West Hoeksche waerse variant netuurlek 't makkelekste, hoewel ze in Baierland toch de nôôdege ofwaikinge hebbe. In de mitte van 't ailand praote ze – mit hier en daer 'n ofwaikend detail – zôô'n bietjie êênder. En ok wà je in 't ôôste hoort laik daer wel veul op. Allêên op 's Graevendêel binne ze soms hoorbaar een ietewat besmet mit 't sacherainege Dordts.

De vertrekkende raesleeje waere mêéstal oit de importkringe ofkomsteg. Me kenne wel zegge dàs se de geweuntes van ôôñs gebied in 'n rap tempo deur hadde, of toch niet altaid? Ruzie maoke en splitse is hier naomelek van alle taie. Dat kè je in de Hoeksche Waerse Canon, waervoor dà je niet hief te betaole, nog naeleeze.

Azzie – net as ik – op 'n vailege ofstand zat van al die perikele kon 'k wel zien dat de ofgelôôpe drie jaer hêël wat successe plaesvonge van ofsplitsinge en veranderinge van poletieke smaok en gedachtegoed. Bezonder sterk was mit te start, dat 'r raesleeje waere die voor de installaosie al van partai wisselde.

D'r waere d'r ok bai, die in roim drie jaer van drie poletieke smaoke proefde. Maor 't interessantste ving ik toch dat 'r vaif burregemêesters de revue passeerde, waervan d'r vier om oitêênlôôpende redene binne vertrokke.

Van die vaifde wete me dat die temîñste een jaer mot blaive van de Commesaoris van de Koning, maor met zôô'n nieuwe raed, met weer nieuwe poletieke kosgangers, weetjie 't maor nooit. Een jaer is in deuze contraie wel erg lang en een bestuurder die hier burregemêester wil worre mot toch wel hêël veul ambiessie hebbe.

Begin 2019 kwam d'r een coalisie op gang op basis van een zôôgenaomd Hôôfdlaineakkoord. De ambiesies waere tôômeloôs en d'r trok 'n poletiek circus azz'n rondraiende kerrevaon van Pietershoek tot de Boiteslois, van de Noord naer Strien en van De Maes tot de Korendijk. Maor ok de niet genoemde durrepe wiere aãgedaen.

Voor of dat de gang d'r in zat kreege me te maoke mit 't coronaovirus. Een rasechte spelbreker die ambiessies frustreerde en 't vergaodercircus verbande naer de digitaole roimtes. Ondanks dat veranderde d'r volges de opposiessiepartaie iets niet. En dat was dat 't collegie (de coalisie) allêên maor opeping voor goeie ideeë asse die zellef verzonne hadde.

Overeges binne Hoekschewaerders over 't algemêên genoome nogal gevoeleg voor de poletiek. Ze hoore naomelek liever een leuge as niks. En hoewel 't soms wel meevalt zain d'r ok bai die liege datte loize op d'r kop borste.

De bevolleking heb zôô d'r aige opvatting: "Zôôvel te meer poletieke partaie, zôôvel te meer sterreke verhaole.

Op die verhaole bin de mêêste meñse gek. Vooral de verhaole over de wat meer komische kant van het bestaan, dat hier vroeger hard en onvergeefelek was, spreek ze an. Een wijsheid hier op 't ailand is dan ok: "Wie 't lest vertelt, die leef nog".

't Leeve laik erg op de poletiek of omgekeerd. Vroeger kwamme de meñse 's aeves bai mekaor over de vloer om de taid deur te komme met 't vertelle van soms sterke verhaole. Dat hiette kortaevende. Dat vertelle van sterke verhaole wordt tegewoordeg nogal geromantizeerd. De grôoste taid ging heen met roddele. Hêël erg kort waere soms de aevende, waerop onoverbrugbaore klôôve ontstinge as 't ging over gosdieñst en poletiek.

In de poletiek kô je de ofgelôôpe jaere 'n omgekeerde trend waorneeme. Deur de poletieke onêêneghaid kwamme d'r steeds meer partaie en de vergaoderinge wiere naevenant langer. Soms tot in 't onaindege.

De mogelekhaid tot inspraek leverde mêêstal klachte op over 't gebrek an inspraek, maor ze wisse wel de raed beter te vinge. Dat dat de nôôdege taid in beslag nam kè je je aige wel indenke. Me konne in deuze ofgelôôpe periode ok een toenaome zien van de zôôgenaomde niet zukke belangraike onderwerrepe.

Dat 't vollek van De Noord in opstand kwam en een prachteg plak voor een zonnepark om zêêp hielp snap ik nog wel. Dat is d'n aerd van 't bêêssie.

Wel bezonder vong ik 't dat de meñse van De Korendaik d'r aige ginge roere in 'n protest tege 't gezag. Hoewel wie wil d'r nou boitendaiks weune in deuze taid.

Iemand vertelde main dat 't 'r in d'n aerd wel geharmoniseerd wier, maor oitsloitend voor de harremonie. Of met andere woorde: "Wie niks had kraigt voortaan de helft en wie wel wat heb ok. Met een mederne oitdrukking noeme jullie dat een "win-win situatie", glôôk.

As 't gaot over een mooi woord as 'gebiedsmarketing' dan had wijlen Piet de Zêêuw oit 's Graevendêêl daer wel raed mee geweete. Deuze bezondere mede-oprichter van ôônze werkgroep van de dialecte bezong dat in zijn "De lofzang van een polderjonge". Dat gaot dan over een land van daike, slôôte, vliete, hooistoove en griende. Hai constadeerde dat 'r gêên mooie plek in hêêl de wereld tegenop kon.

Oiteraord dee De Zêêuw dat in 't dialect. Zain verkôôppraotjie kwam recht oit 't hart en niet oit de marketingtaol. En al lezende kom ik dan ok nog terecht bij d'n ouwe Wullem oit de Môôkhoek. Zain motto was: Eerlek duurt 't langst". Maor dat is omdat 't zôô waineg wordt gebroikt.

Wullem was 'n boertie mit 't vruchtbaorste land en de sterkste paerde. As tie ploegdende ging die zôô diep dat 'ie d'r an 't end van de veur mit 'n leertie oit mos klimme om de paerde en de ploeg te keere.

Voor wie 't niet glôôft die mot de bundels Hoeksche Waerse Vertellinge maor 's deurleeze.

De ouwere onder ôônns weete netuurlek nog wel, dat d'n trem hier over 't ailand denderde. Die trem is in de jaere 50 vervange deur busse. Over de dieñstregelinge van die dinge is altheid 'n hôôp te doen geweest. Maor zôô erreg as nou de situaosie voor de meñse van De Noord is ken 't niet worre. In alle waishaid is naomelek besloote om de bushalte bij de sporthal ok te laete vervalte. De meñse zonder auto kenne nou 't durrep bekant niet meer verlaete. Jao, azzie nog genog voor 't gat te binghe heb, dan lukk 't wel nae een uurtie fietse. Of je ken de Wielewaol belle, al mô je dan wel een stikkezakkie en een bussie kouwe thee meeneme.

Gelukkig ging d'r ok wel 's iets goed. Niet dat ik daer nou zôô drek een antal voorbeelde van ken noeme. Zeker genoemd mot wel de verkôôp van de andêêle van Eneco. Een enorme financiële meevaller. Oitaindelek zel ok dut geld wel weer op raoke, maor alles bai mekaor heb 't d'r wel een taidjie goed oitgezien.

Jullie binne gewend an agenda's, waerover acht uur vergaoderd wordt. Hoewel d'r over al die geweldige dossiers en de efficiënte manier, waerop besloite genome binne, nog veul te zegge valt, gaot ik m'n verhaol ofronde. Ik heb naomelek niet zôô'n lange spreektijd toegeweze gekrege.

Misschien was 't verhaol niet overal positief, toch heb iederêên op zain of heur aige manier de ofgelôôpe jaere z'n best gedaen.

D'r neeme niet minder dan 17 verbaigangers ofschaid vandaeg, maor d'r komme d'r weer net zoveul trug.

Hoewel de naedruk in dut betoog op 't dialect van de streek lag besloit ik met een zegswaize, die niet in deuze streek is geboren, maor overal nog steeds z'n vitaolitaid niet verlore heb:

"Ze dronke een glas, ze deeje 'n plas en alles blaif zôôas 't was".

Ik dank jullie in 't bezonder voor jullie aandacht en hoop dajje d'r wat van ken gebroike in je veddere leve.